

Egyedi, MER és Pmt ellenőrzések módszertana 2019

Siófok, 2019.06.21.

Munkácsi Márta
a Minőségellenőrzési Bizottság tagja

Egyedi ellenőrzések változásai

Általános kérdőív

Az új általános kérdőív

Összesen 30 kérdésbeni változás, ebből

- 5 kérdés a *Megbízás elfogadása* (mind),
- 6 kérdés a *Kockázatbecslés és tervezés* (itt a cím is változott),
- 8 kérdés a *Könyvvizsgálói bizonyítékok összegyűjtése*,
- 2 kérdés az *Áttekintés*,
- 9 kérdés a *Jelentéskészítés* munkaszakaszokhoz kapcsolódóan

Emellett szövegpontosítások találhatóak az I.-II. területre irányuló kérdéseknél, valamint egy példával való bővítést tartalmaz a *Jelentéskészítés* szakasz utolsó kérdése.

Változások a megbízás elfogadásának ellenőrzése terén

- A változtatás célja a **mélyrehatóbb ellenőrzés** a függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság és más etikai előírások betartása terén
- Számonkéri mind az ellenőrzött **saját eljárásait**, dokumentált mérlegelését, levont következtetéseit, mind pedig - külön kérdés formájában - a **minőségellenőr értékelését**
- **Rákérdez**, hogy ezek a dokumentumok elkészültek-e már a szerződéskötés időpontjában!

Változások a kockázatbecslés és tervezés terület ellenőrzése kérdéseiben

- Új megbízás esetén a kockázatbecslés az előző időszaki beszámolók áttekintésének dokumentált végrehajtására vonatkozik
- Kiemelt szerepet kaptak a **lényegességi küszöbértékek** (átfogó lényegesség, végrehajtási lényegesség, egyértelműen elhanyagolható hiba), valamint ezek elfogadásának indoklása
- Hangsúly az ügyfél sajátosságait figyelembe vevő **lényeges számlaegyenlegek, ügyletcsoportok és közzeendő információk** azonosításán, kockázatbecslésén és az ezzel arányos könyvvizsgálati eljárások meghatározásán

Legtöbb változás: a bizonyítékszerzés területén

- Új megbízás esetében bizonyítékokkal kell alátámasztani a tátgyidőszaki beszámoló nyitó egyenlegeiről kialakított következtetést – bármilyen eljárás alkalmazható (standard)
- Két új kérdés foglalkozik a csalási kockázat vizsgálatán belül a **bevételek megjelenítéséhez, illetve a kontrollok vezetés általi felülírásából** származó lényeges hibás állítás kiszűrése érdekében végrehajtott könyvvizsgálói eljárásokkal
- A jelentős készletek leltározása, vagy alternatív eljárások eljárások végrehajtása mellett kimelt fontosságot kap a becsült hiba dokumentált kivetítése, lényegességének mérlegelése.

Átfogalmazott kérdések

- Külső megerősítések kiértékelése, hiányzó bizonyítékok megszerzése, hiba kivetítése, könyvvizsgálói véleményre gyakorolt hatása (nem itt kell értékelni)
- Ügyfélspecifikus teljeségi nyilatkozat!
- Üzleti jelentés véleményezése, megléte

A kiválasztott terület

- A kiválasztott terület lehet mérleg- vagy eredménykimutatás sor.
- A kijelölésnél **elsődlegesen a könyvvizsgáló kockázatbecslését kell alapul venni**. Ha azzal a minőségellenőr nem ért egyet, akkor a minőségellenőr határozza meg az ellenőrzés alá vont könyvvizsgálati területet, melyet írásban megfelelően indokolnia szükséges.
- **3/I. 3 „Dokumentáltan elvégezték-e a szükséges eljárásokat a lényeges számviteli becslések ellenőrzése tekintetében?”**

Áttekintés

- Tapasztalat: sok NEM szokott születni (kapcsolt felek, vállalkozás folytatása, egyeztetések, elemző eljárások,...)

Két új kérdés:

*4.10 A könyvvizsgáló **kommunikálta-e** az irányítással megbízott személyek felé a könyvvizsgálat jelentős megállapításait?*

*4.11 A könyvvizsgálati dokumentáció **időben készült-e el** és a vonatkozó könyvvizsgálói jelentés dátumát követő 60 napon belül került-e lezárásra?*

Jelentéskészítés

Értelmezést könnyítő átfogalmazások: 5.1, 5.2, 5.4

Új, vagy értelmezésében más:

5.3 – a beszámoló azonosítása: cégjegyzék szám szerepeltetése nem feltétlenül szükséges!

5.5 *Egyéb információk* szakasz szerepeltetése – ha szükségtelen, a válasz NEM

5.6 *Jelentés egyéb jogi és szabályozói követelményekről* szakasz szerepeltetése – ha szükségtelen, a válasz NEM

Jelentéskészítés

5.8, 5.9 – minősítések a jelentésben

5.10 – jelentős változás!

A minőség-ellenőrzés során bemutatott könyvvizsgálati dokumentumok elegendő és megfelelő bizonyítékot tartalmaznak-e és alátámasztják-e a könyvvizsgálói jelentést és az abban rögzített véleményt?

A kérdésre adott NEM választ a minőségellenőr az általa megismert tények és körülmények figyelembe vételével, a legjobb szakmai megítélése alapján köteles részletesen megindokolni. Amennyiben a kiválasztott területek valamelyikénél 4 vagy annál több NEM válasz születik, az jelen kérdésre is automatikusan NEM választ eredményez.

A kérdésre adott IGEN válasz egy pontnak számít, míg a **NEM válasz esetén a megbízás eredményének kiszámításakor az igen és nem válaszok összes darabszámának 35%-ával** kell megnövelni a figyelembe vett kérdésszámot.

A MER növekvő szerepe

Kapcsolat a 7b általános kérdőívvel

1.1 A könyvvizsgáló dokumentáltan ellenőrizte, mérlegelte és megállapította-e a megbízásra vonatkozó függetlenségi, összeegyeztethetlenségi, alkalmassági követelményeknek való megfelelést?

1.2 A megbízás elfogadása és végrehajtása során teljesültek -e a függetlenségre, összeegyeztethetlenségre, alkalmasságra vonatkozó előírások?

- Hivatkozások: ..... **saját MER szabályzat szerint** .....

Megfeleltetés a MER-ben

Önellenőrzési kérdőív: 2. Etikai és függetlenségi követelmények

3. Megbízások elfogadása és megtartása

Helyszíni ellenőrzés: 2. Etikai követelmények és eljárások

3. Megbízások elfogadása és megtartása - emberi erőforrások biztosítása

Tapasztalt problémák

Önértékelési kérdőív

2.3 *Meghatározta-e a könyvvizsgáló a szabályzatban azon szolgáltatások körét, melyeket a függetlenség és összeférhetetlenség követelményére tekintettel nem nyújthat az ügyfélnek?*

Helyszíni ellenőrzési kérdőív

2.3 *Be tudja-e mutatni a könyvvizsgáló a függetlenséggel és összeférhetetlenséggel érintett megbízók folyamatosan vezetett és évenként aktualizált listáját?*

Kapcsolat a 7b általános kérdőívvel

4.6 Egyeztették-e a végleges mérleget és eredménykimutatást a könyvvizsgálati munkaterületek összesítését/összefoglalását tartalmazó munkalapokkal és megtörténtek-e **a MER szabályzat szerinti szükséges áttekintések**? (Megjegyzés: az összesítést tartalmazó dokumentumok például a főlapok, vagy más ugyanilyen szerepet betöltő munkalapok lehetnek.)

- Hivatkozások: ..... **saját MER szabályzat szerint** .....

Megfeleltetés a MER-ben

Önellenőrzési kérdőív: 8. Dokumentálás; 8.6 Megtalálhatóak-e a könyvvizsgáló minőségellenőrzési szabályzatához csatolt mellékletben a következő dokumentum-minták és megfelelő-e azok tartalma?; 8.6.6 A könyvvizsgálat során elvégzett valamennyi munkára kiterjedő **áttekintési lista**

Helyszíni ellenőrzés: 5. Dokumentálás 5.1 **Teljeskörűen alkalmazta-e a könyvvizsgáló a belső szabályzatban rögzített dokumentációs rendszert** (pl. számítógépes programot, ellenőrző listákat, munkapapírokat)?

Tapasztalt problémák

Helyszíni ellenőrzés: 5. Dokumentálás

5.1 Teljeskörűen alkalmazta-e a könyvvizsgáló a belső szabályzatban rögzített dokumentációs rendszert (pl. számítógépes programot, ellenőrző listákat, munkapapírokat)?

5.2 A kiválasztott megbízásnál megfelelő-e a könyvvizsgáló dokumentálási rendszere, archiválása, adatkezelése?

Pmt/Kit kérdőív és kérdések

Változások az értelmezésben

- Tényleges tulajdonos fogalma: ÚTMUTATÓ komplex tulajdonosi struktúrák témakörben (honlap)

Pmt kérdőív

2. Az ellenőrzés alá vont szolgáltató az ügyfél-átvilágítás módjának meghatározása során dokumentáltan értékelte-e az útmutatóban meghatározottak szerint irányadó kockázatértékelési szempontokat és a kockázatértékelés az ügyfél besorolását alátámasztja-e?

A válasz IGEN, ha az ellenőrzésre kiválasztott megbízás(ok) esetében **dokumentált formában** rendelkezésre áll az ügyfél kockázati besorolása és az azt alátámasztó kockázatértékelés.

A 2017. június 26-át megelőzően keletkezett üzleti kapcsolatok esetében a válasz N/É) – 2019. június 26 utáni ellenőrzéseknél már nem lehet N/É

Pmt kérdőív

3. Eleget tett-e az ellenőrzés alá vont szolgáltató a Pmt. (az üzleti kapcsolat keletkezésének időpontjától függően a régi Pmt.) által előírt ügyfél-átvilágítási kötelezettségeknek?

A válasz IGEN, ha a kiválasztott megbízásoknál az adatlapok, az előírt okirat másolatok rendelkezésre állnak. **Adatlap alatt bármilyen, a javasolttól eltérő formátumú, de a Pmt-ben kötelezően előírt adatokat tartalmazó, hiteles dokumentum elfogadható.** NEM választ kell adni, ha az adatlapok nincsenek kitöltve, vagy az adatlapok tartalma nem felel meg az előírásoknak vagy az előírtak szerinti okirat másolatok nem állnak rendelkezésre.

- **Tényleges tulajdonos fogalma: ÚTMUTATÓ Komlex tulajdonosi struktúrák (honlap)**
- **2019. június 26 utáni ellenőrzéseknél az aktív ügyfél állományra vonatkozóan már az új Pmt szerinti azonosítás szükséges**

Pmt kérdőív

4. Eleget tett-e az ellenőrzés alá vont szolgáltató a belső szabályzatban előírtak szerint az üzleti kapcsolatot vonatkozásában előírt monitoring kötelezettségének?

A válasz IGEN, ha a szolgáltató igazolni tudja, hogy monitoring eljárás keretében figyelemmel kíséri az üzleti kapcsolatot, továbbá a fokozott ügyfél-átvilágítást igénylő ügyfelek esetében a monitoring eljárást a belső szabályzatban foglaltak szerint megerősített eljárásban végzi.

A válasz NEM, ha a szolgáltató nem követi nyomon az üzleti kapcsolatot vagy a fokozott ügyfél-átvilágítást igénylő ügyfelek esetében nem tett eleget a belső szabályzat szerinti megerősített nyomon követési eljárás követelményeinek)

**SEGÉDLET A PMT.-ÉS KIT-NEK VALÓ MEGFELELÉS ELLENŐRZÉSÉHEZ
MINŐSÉGELLENŐRÖK RÉSZÉRE**

Pmt kérdőív

5. Tartalmazza-e a könyvvizsgálatra vonatkozó szerződés vagy külön okirat az ügyfél adatváltozás-bejelentési kötelezettségére történő szolgáltatói figyelemfelhívást?

A válasz IGEN, ha a szolgáltató szerződései vagy egyéb okiratai tartalmazzák az arra vonatkozó figyelemfelhívást, hogy az ügyfél köteles a tudomásszerzéstől számított 5 munkanapon belül értesíteni a szolgáltatót az ügyfél-átvilágítás során megadott adatokban bekövetkezett változásról.

A 2017. június 26-át megelőzően keletkezett üzleti kapcsolatok esetében az írásbeli figyelemfelhívás elmaradása N/É választ eredményezett, ez **-a 2019. június 26 utáni ellenőrzéseknél (aktív ügyfelek esetében) már nem lehet N/É.**

Pmt kérdőív

6. Az ellenőrzés adatai alapján megállapítható-e a szolgáltató részéről a bejelentési kötelezettség teljesítésének elmaradása?

A bejelentési kötelezettségre okot adó körülmények fennállását, a bejelentési kötelezettség teljesítését elsődlegesen **azon könyvvizsgálati megbízatások vonatkozásában kell vizsgálni, melynek kapcsán a korábbi kamarai minőségellenőrzés során az ISA 240. témaszámú** „a könyvvizsgáló csalással összefüggő felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál” megnevezésű **könyvvizsgálati standardra irányuló kérdésekre nemleges válasz született**

**SEGÉDLET A PMT.-ÉS KIT-NEK VALÓ MEGFELELÉS ELLENŐRZÉSÉHEZ
MINŐSÉGELLENŐRÖK RÉSZÉRE**

Pmt kérdőív

7. Megtörtént-e azon személy kijelölése, valamint bejelentése, akinek feladata a bejelentések továbbítása a pénzügyi információs egységként működő hatóság részére és a kijelölés megfelel-e az előírásoknak?

A kijelölt személy lehetőség szerint a szolgáltató vezetője, vagy vezető beosztású alkalmazottja.

Ha dokumentáltan megtörtént a kijelölt személy bejelentése a pénzügyi információs egységként működő hatóságnak, **továbbá erről a kijelölt személynek is tudomása van, a válasz IGEN.**

Pmt kérdőív

8. Megtörtént-e a Pmt. szerint azon vezető kijelölése aki a Pmt-ből eredő kötelezettségeknek a szolgáltató foglalkoztattja általi végrehajtásáért felelősséggel tartozik?

A válasz IGEN, ha az írásbeli kijelölés megtörtént. Egyedül dolgozó, és alkalmazottat nem foglalkoztató könyvvizsgáló esetén a válasz N/É.

Megjegyzés: a kijelölésről – igazolt módon - a kijelöltnek is tudnia kell!

Pmt kérdőív

9. Megtörtént-e az alkalmazottak tájékoztatása/oktatása a Pmt és Kit. törvények és a belső szabályzat adta kötelességek illetve felelősség vonatkozásában? Alátámasztja-e ennek tényét dokumentáció?

Biztosítani kell, hogy a könyvvizsgálói tevékenység ellátásában részt vevő alkalmazottak a jogszabályi rendelkezéseket megismerjék, a pénzmosást (...) lehetővé tevő, illetőleg megvalósító gazdasági eseményeket felismerjék, a pénzmosásra vagy a terrorizmus finanszírozására utaló adat, tény, körülmény felmerülése esetén e törvénynek megfelelően tudjanak eljárni.

IGEN a válasz, ha van kijelölt személy **ÉS dokumentált a képzés megtörténte**. Egyedül dolgozó, és alkalmazottat nem foglalkoztató könyvvizsgáló esetén a válasz **N/É**

Pmt kérdőív

10. Megfelel-e a szolgáltató nyilvántartása a Pmt 57.§ -ban rögzítetteknek?

Ha a nyilvántartása Pmt. előírt megőrzési időtartamot figyelembe véve tartalmazza az ügyfél-átvilágítási és követési adatokat, okiratokat, valamint a bejelentések és adatszolgáltatások teljesítését, a felfüggesztést igazoló iratokat, a válasz IGEN, amennyiben a nyilvántartás nem felel meg a törvényi előírásoknak, a válasz NEM.

Pmt kérdőív

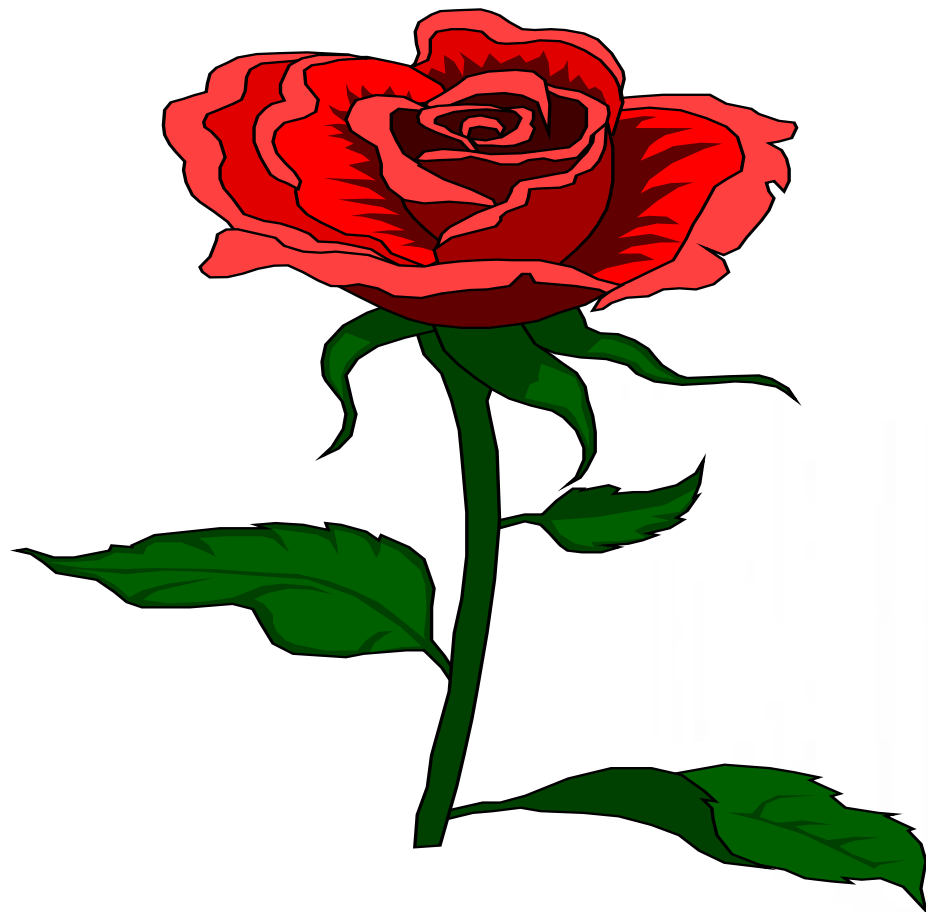
11. Működtet-e a szolgáltató a Kit-ben, valamint a kamarai útmutatóban meghatározottak szerinti megfelelő szűrőrendszert a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedést elrendelő uniós jogi aktusok, illetve ENSZ BT határozatok végrehajtása érdekében?

Ha dokumentált formában rendelkezésre állnak a letöltött, naprakész korlátozó intézkedések, a válasz IGEN. A szolgáltató vagy az ügyfél-dossziékban, vagy külön nyilvántartásban azt kell, hogy rögzítse, hogy mikor történt a lekérdezés és volt-e találat.

Találat esetén minden dokumentációt szükséges megőrizni a Kit. szerinti bejelentés mellékleteként. Amennyiben ezek a szolgáltatónál teljeskörűen nem fellelhetők, a válasz NEM

SEGÉDLET A PMT.-ÉS KIT-NEK VALÓ MEGFELELÉS ELLENŐRZÉSÉHEZ MINŐSÉGELLENŐRÖK RÉSZÉRE

- A szolgáltatónak mindkét listát ellenőriznie kell (Európai Unió és ENSZ BT által kiadott).
- Az ügyfél valamennyi képviselőjének szankciós listán történő szereplését ellenőrizni kell, nem csupán a könyvvizsgálati szerződést aláíró (k) szereplését. (Jelenleg egyetlen magyar természetes vagy jogi személy sem szerepel a szankciós listákon)
- Az ügyfelek üzleti kapcsolatai vonatkozásában a szolgáltatónak akkor kell a listákon szereplés ellenőrzésére figyelemmel lenni, ha a fokozott ügyfél átvilágítás és ehhez kapcsolódóan megerősített nyomon követési eljárás indokolt az adott ügyfélnél.

Köszönöm szépen a figyelmet!